

“La realitat està perdent el seu significat”

Una mescla de rock,
música ètnica i jazz,
més un grup molt ben
compenetrat.
I com a musa,
la virtualitat.
David Bowie,
que presenta
i parla del nou disc,
‘Reality’, el qual
ha sortit recentment
al mercat
i del qual ja
ha començat la gira,
comenta també, en
aquestes línies,
les seves
diverses vides.

Des que va apareixer en escena per primera vegada l'any 1969 en la pell de Major Tom, un astronauta abandonat a l'espai, David Bowie ha mantingut fans i crítics compromesos en una trentenària i fascinant interpretació del “dir la veritat”. La meitat de la diversió de seguir aquest elusiu i extravagant artista és intentar cada vegada preveure amb quina pell sortirà del capoll creatiu del moment. Malgrat les imperceptibles transformacions en el seu treball més recent, Bowie afirma: “Com a artista, vull ser capaç de sorprendre'm contínuament. De tant en tant sento realment la necessitat d'agitar-me musicalment per redescobrir què és allò que m'ha portat a treballar amb la música.” Precedit per un concert en viu emès via satèl·lit a les sales cinematogràfiques de mig món, el seu darrer disc compacte, *Reality* (el vint-i-sisè que ha realitzat en estudi), produït per Tony Visconti, ha sortit a mitjan setembre. Hi ha balades típiques de Bowie, com ara l'electroacústica “New Killer Star”, cançons amb sabors etnoorientalitzants, com “Never Get Old”, llargues i decadents jazz lounges improvisades, com per exemple “Bring Me The Disco King”. La gira ja va començar el passat 7 d'octubre a Copenhaguen.

—Considerant el seu contingut, ple de fantasia i imaginació, intriga el títol del nou disc: *Reality*. Per què ha triat aquest títol?

—El títol ha sortit del fet que ens apropiem de la paraula “realitat” per descriure tot el contrari. Aquesta paraula està perdent el seu significat. Com a imatge, la portada del disc és un còmic, per mostrar amb força la meua verdadera intenció, és a dir, que no té res a veure amb la realitat.

—En els seus últims dos discos, *Hours* i *Heathen*, les cançons estaven lligades pels temes i pels fils narratius. En aquest disc també?

—No, no..., en aquest cas no és res més que una recopilació de cançons. Cançons que volia gravar i que havia deixat escampades, i a més, un parell de versions que sempre he desitjat interpretar. En total són dotze parts i funcionen molt bé. Dit això, moltes tracten el que jo considero l'aspecte més negatiu de les coses: la solitud i l'alienació. Dos o tres fragments en particular tenen relació amb el trencament d'unitats familiars. L'altra raó per la qual volia que l'àlbum es fes ara és perquè feia poc que havíem acabat la gira per Europa amb *Heathen*, i em semblava que, com a grup en concert, havíem assolit un nivell excel·lent. Volia fer un disc que representés el grup en el seu millor moment.

—De vegades, els seus discos reflecteixen el lloc on han estat escrits i gravats. Per exemple, *Low* i *Heroes* tenen l'austeritat típica de Berlín.

—Sí, el lloc on escric normalment tendeix a fer-se molt reconeixedor.

Tant en l'atmosfera com en el so. Per exemple, en el cas de *Reality* crec que es pot filtrar clarament l'esperit de Nova York. Se sent molt el carrer. Hi ha un gran pes del fet d'ésser novaiorquès, la qual cosa m'identifica a mi, com a novaiorquès que sóc. Les cançons, les he escrites aquí, al centre de la ciutat, a Manhattan, on visc.

—En les lletres inicials de la cançó "New Killer Star" s'esmenta Battery Park, un lloc proper al World Trade Center...

—La cançó reflecteix el fantasma de la tragèdia de l'11 de setembre, però intento treure'n alguna cosa positiva, com ara el naixement d'una nova estrella. És fàcil mirar l'estat actual de les coses i pensar que tot se'n va a fer punyetes, i és terrible, però hem de partir de la pressuposició que per cada monstruositat que passa apareix també alguna cosa bona. De fet, he lluitat amb energia per això, és una lluita per trobar un raig d'esperança.

—Tenir al darrere un matrimoni sòlid amb una nova filla l'ajuda a mantenir una visió més optimista?

—No hi veig cap altra possibilitat. I tanmateix no puc dir a la meva filla, de dos anys i mig: "Ja hem arribat a la fi. Bona sort, noia." No puc fer-ho. He de trobar els aspectes positius en el futur. Si no hagués tingut la meva filla, potser no hi estaria tan preocupat. Més aviat em resulta fàcil ser nihilista. No estic del tot convençut que haguem evolucionat molt respecte a l'home de les cavernes. Encara es tracta de sobreviure, de matar i de protegir la pròpia família. Tecnològicament, és obvi, les coses han anat endavant a una velocitat incomprendible i incontrolable per a nosaltres, però el nostre nivell espiritual i emotiu s'ha quedat enrere.

—Ha escrit per a la seva filla alguna cosa semblant a la cançó de "Hunky Dory", del 1971, que va escriure per al seu fill Zowie?

—No, he resistit la temptació. En compte de demostrar res amb una cançó, ara ho faig amb els gestos. Vaig escriure una cançó per al meu fill perquè, en aquell moment, no

David Bowie amb el saxofon, el seu instrument dels solos.

passava prou temps amb ell. Era ambiciós, volia ser una presència real en el món de la música. Donaria les meves dents per poder tornar a aquell temps i compartir-lo amb el meu fill de petit. No cometré els mateixos errors amb la meva filla.

—En les cançons que escriu encara utilitza el mètode del *cut-up*, com feia William Burroughs?

—Sí, sense cap dubte. L'any 1994, quan vaig començar a treballar amb l'ordinador, usava un programa fet a propòsit. Però avui dia programes d'aquest tipus es troben pertot arreu. Hi ha molts poetes que encara utilitzen aquest mètode, no sóc l'únic.

—La idea de juxtaposar i enganxar diferents músiques ha estat important en el seu treball d'artista?

—Només cap al final dels anys seixanta, principi dels setanta, vaig començar a entendre de veritat quin tipus de música m'agradava fer, i què era el que em satisfia més. I era la combinació dels diversos estils musicals. Vaig entendre que mai no hauria pogut ser fidel a un únic estil o gènere. El meu vertader estil era que m'agradava la idea d'unir Little Richard a Jacques Brel i als Velvet Underground. Què en podia resultar, de tot allò? Allò que m'interessava de debò era el fet d'hibridar d'alguna manera diferents gèneres musicals.

—"Rock n'roll Suicide", de l'àlbum *Ziggy Stardust*, n'és un gran exemple...

—Exacte. Mesclar un rock amb el sabor dels anys cinquanta, amb un aroma d'Edith Piaf, va produir aquesta cançó. Volia crear una combinació per veure si podia resultar in-

"El meu vertader estil era que m'agradava la idea d'unir Little Richard a Jacques Brel i als Velvet"

teressant. I en efecte, era interessant. Ningú no feia res semblant, en aquella època, o almenys no de la mateixa manera.

—Aquesta és una actitud que va compartir del tot amb els Roxy Music.

—Veníem de l'escola d'art, i crec que tots érem conscients de George Steiner i d'aquesta actitud anomenada del postmodernisme, que co-

mençava a prendre forma a la fi dels anys seixanta i al principi dels setanta. Pensàvem: “Potser és allà on vull arribar. A la merda el rock n’roll! Ja no es tracta de rock n’roll. Es tracta d’una manera de viure. Una cosa completament nova i excitant.” Els anys seixanta havien acabat i el comportament era del tot diferent. Ja no hi havia pau, amor i pastilles. Era tot al contrari, del tipus: “Quina societat de merda. Vegem com podem fer sentir el so que té...”

—Venint de l’escola d’art, ha fet servir mai el dibuix com a ajuda en el procés de composició de les seves cançons?

—L’he utilitzat per superar els blocatges creatius i aconseguir acabar una cançó quan em trobava en un punt mort. Ara mateix, això ha sortit de la meua vida, però crec que, quan torni d’aquesta gira, m’agradaria reprendre-ho. Tinc un parell de projectes, coses que m’agradaria realitzar, en especial unes escultures.

—I què comentaria dels retrats d’artista que ha escrit per a *Modern Painters*?

—He de dir que m’ha agradat moltíssim tocar a les portes d’alguns pintors famosos i dir: “Hola, sóc el vos-

“El dibuix, l’he fet servir per superar els blocatges i aconseguir acabar una cançó que era en punt mort”

tre entrevistador.” Ha estat fantàstic. Vaig fer la darrera entrevista a Lichtenstein, unes dues setmanes abans de morir. Per a mi va representar una experiència extraordinària. Realment, l’adorava. I entre les entrevistes per les quals m’han felicitat més, hi ha la que vaig fer a Balthus. Vaig parlar amb ell unes quatre hores, ningú no l’havia vist en vint anys.

Balthus era fantàstic per la seva manca absoluta de picardia.

—S’havia trobat mai amb Warhol abans d’escriure la cançó “Andy Warhol”?

—No, mai. I encara li diré més: quan la vaig interpretar a la Factory, ell la va odiar de seguida. Algú va venir, i em va dir: “Déu meu, Andy l’odia.” En efecte, la primera trobada

David Bowie al concert via satèl·lit per al llançament de *Reality*.

Les mil cares del Duc Blanc

Una, cap, cent mil. Fidel a una trama pirandelliana i formant ja part dels llocs comuns del pop, David Bowie continua enganyant els seus fans jugant amb intel·ligència i astúcia al voltant del tema de la identitat. Per a la presentació del seu darrer disc, *Reality*, el Duc Blanc s’ha tret les màscares mutants de camaleó i s’ha posat la que més es correspon a un artista com ell, que des de sempre està a l’avantguarda pel que fa a tecnologia. Va aparèixer amb el seu grup en connexió via satèl·lit, simultàniament a les sales cinematogràfiques de mig món, tocant en directe bona part del nou àlbum, fins i tot va respondre les preguntes dels fans, com si es tractés d’un videojoc interactiu. Des del punt de vista mediàtic, va ser un triomf. Els cinemes eren plens de gom a gom, amb els espectadors sorpresos per l’excel·lent qualitat de les imatges i encara més pel prodigi d’una pell sense cap arruga, d’una dentadura perfecta (els ullals prominents ja han desaparegut), d’un físic eixut i àgil d’estrella del rock, llançada de cap envers el futur, però ferma en l’aspecte del seu passat remot. Una paradoxa que el mateix Bowie, mestre de l’ambigüitat, ha subratllat de manera involuntària, responent als seus fans: “No és cert que cada vegada s’associa amb més freqüència la paraula realitat amb l’adjectiu virtual?” Queda la sospita que la imatge en la pantalla pogués ser una imatge virtual del Bowie que coneixem, una mena de Max Headrom dels nostres dies, en versió de rock, és clar.

Al contrari, pel que fa al concert, i a l’impacte d’ell amb el públic i a la rendició emotiva, hem de constatar que l’experiment va desil·lusionar. La tecnologia, tot i avançada, encara no substitueix l’impacte devastador d’un espectacle en viu. Manca la suor, la calor, l’adrenalina. No és culpa de Bowie ni del grup que l’acompanya, un dels millors que el Duc ha tingut en molts anys, senzillament es confirma que cap imatge digital pot proporcionar les emocions d’un vertader concert. De totes maneres, l’experiment farà de precursor d’iniciatives anàlogues. També, i no és poca cosa, perquè el mètode de connexió mundial fa estalviar prou diners a les cases discogràfiques.

no va anar gaire bé; però vaja, després el vaig conèixer millor... A ell, li van sorprendre les meves sabates, li agradaven, moltíssim, i així ja vam tenir un tema de què parlar. Això va trencar el gel.

Bill Demain

© L’Espresso – EL TEMPS
Traducció de Yolanda Guirao